

HEPATITAS C...

EPIDEMINĖ LIGA, GRĖSIANTI KIEKVIENAM

“Tai, kad praeityje aš buvau pasirinkęs alkoholį ir kitus narkotikus, dar ir dabar tebealina mano ir šeimos kasdieninį gyvenimą”

Denas Deivis (Dan J. Davis)

Straipsnis iš JAV žurnalo IDEA, 1999 m.
Lietuvos blaivybės fondas, 2000 m.

Kas yra HEPATITAS C? Hepatitas C yra pavojinga gyvybei kepenų liga, pernešama kraujo. Ją sukelia virusas, kuris yra daug lengviau perduodamas negu AIDS sukeliantis ŽIV virusas. Įtariama, kad šiuo metu Jungtinėse Amerikos Valstijose daugiau kaip 4,5 mln. žmonių yra užsikrėtę hepatitu C ir daugiau kaip 4 mln. žmonių nežino, kad jie yra užsikrėtę. Manoma, kad pasaulyje hepatitu C yra užsikrėtę du šimtai milijonų žmonių – kur kas daugiau negu ŽIV virusu. Hepatitas C sparčiai virsta globaline epidemine liga ir dėl to kelia vieną didžiausių pavojų žmonių sveikatai šiame ir, galbūt, kitame šimtmečiuje.

Kokie jo požymiai? Užsikrėtus hepatito C virusu, mūsų organizmas pradeda gaminti antikūnius, kurie stengiasi šį virusą sunaikinti. Didesniąją laiko dalį antikūniai sugaišta, stengdamiesi atpažinti hepatito C virusą. Todėl šis virusas išlieka mūsų organizme labai ilgai. Dauguma žmonių, užsikrėtusių hepatito C virusu, nė nežino, kad jie jau yra priglaudę šį potencialiai mirtiną virusą. Kai kurie mūsų nejaučia jokių požymių (simptomų), kitiems simptomai gali atsirasti po 10-15 metų. Kai kurie mūsų tik daugiau kaip po 20 metų sužino, kad turi šį virusą. Hepatitas C sukelia kepenų uždegimą. Yra apytikriai apskaičiuota, kad maždaug 80% žmonių, užsikrėtusių hepatitu C, susergera kepenų ciroze. Kai kuriems sergantiems ciroze gali išsivystyti kepenų vėžys. Hepatitas C yra svarbiausia kepenų persodinimo priežastis Amerikoje!

Kai kurie hepatito C požymiai:

- Nuovargis
- Galvos skausmai
- Gelta (pageltusios akys ir oda)
- Apetito netekimas
- Šleikštulys
- Karščiavimas
- Pilvo skausmai (kepenų skausmai)

Yra daugybė veiksnių, bloginančių šiuos simptomus. Kenksmingiausias jų yra alkoholis! Jeigu sergate hepatitu C, alkoholis Jums yra MIRTINAI PAVOJINGAS.

Kas rizikuoja? Rizikos grupei priklauso bet kurie asmenys, kuriems buvo atliktas kraujo ar kraujo produktų perpylimas iki 1992 metų liepos mėnesio (tai galioja JAV gyvenantiems asmenims – red. pastaba), narkomanai, taip pat ligoniai, kuriems atliekama hemodializė, ir sergantys hemofilija. Tokiems asmenims turi būti atliekami hepatito C testai.

Kaip yra pernešamas hepatito C virusas? Šis virusas randamas kraujyje. Manoma, kad dažniausiai juo užsikrečiama bendrai naudojantis narkomanų reikmenimis, skirtais narkotikams į veną leisti arba jiems gerti. Naudojantis priemonėmis, skirtomis narkotikams į veną leisti, užsikrėsti galima per bet ką – švirkštus, šaukštus, filtrus, vandenį ar raiščius kraujavimui stabdyti. Stabdant kraujavimą pirštais injekcijos suleidimo vietoje arba naudojant spiritu suvilgytą tamponą, taip pat galima užsikrėsti. Pipetės taip pat gali būti viruso pernešimo priemonė. Virusas gali būti

pernešamas ir lytiniu būdu. Dalijimasis BET KOKIAIS narkotikų vartojimo reikmenimis gali nulemti hepatito C viruso perdavimą.

Nesaugus bet kurios kūno vietos perdūrimas ar tatuiravimas yra kitas užkrato patekimo būdas. Bendrai naudojantis skutimosi peiliukais, dantų šepetėliais ar kitais asmens higienos daiktais, pavyzdžiui, manikiūrinėmis žirkklėmis, nagų dildėmis ar paprastomis žirkklėmis, taip pat gali būti užsikrečiama šiuo virusu.

Ar yra hepatito C vakcina? NĖRA, jokios hepatito C vakcinos, o hepatito A ir hepatito B vakcinos imuniteto hepatitui C nesukuria.

Kaip gydomas hepatitas C? Interferonas yra šiuo metu vienintelis vaistas, bent kiek veiksmingiau gydantis hepatitą C. Jau yra atliekami ir daugelio kitų vaistų (pvz., interferono - ribavirano ir amantadino) veiksmingumo tyrimai. Tiems, kam yra atsiradę simptomų, o biopsijos rezultatai rodo pažeidimą, gali būti taikomas gydymas interferonu. Gydoma injekcijomis tris kartus per savaitę, nuo šešių mėnesių iki trijų metų. Apie 60% ligonių gydymo metu jaučiasi gerai, tačiau tikrai 20-30% pacientų tokia palanki gydymui reakcija būna ilgalaikė. Asmenys, jau sergantys ciroze, ne taip sėkmingai gydomi interferonu, ir tik vienam iš dešimties gydymo rezultatai būna geri. Gydant interferonu, beveik visuomet atsiranda šalutinių pasekmių. Priklausomai nuo ligonio, jos yra įvairios. Kai kuriems atsiranda tokių rimtų šalutinių pasekmių, kad tenka nutraukti gydymą. Interferono sukeltos šalutinės pasekmės gali būti tokios:

- Panašūs į gripą simptomai
- Skydliaukės sutrikimai
- Persišaldymo pojūčiai
- Nuovargis
- Raumenų skausmai
- Sąnarių skausmai
- Depresija
- Plikimas
- Odos sausumas
- Karščiavimas

Kaip Jūs iš šio straipsnio, turbūt, supratote, aš sergu lėtiniu aktyviuoju hepatitu C. Manau, kad juo užsikrėčiau vartodamas narkotikus. Nors jau beveik 13 metų esu blaivininkas, senoji priklausomybės nuo chemikalų liga “tebekilnoja savo bjaurią galvą” ir nuolat kelia grėsmę mano gyvybei. Tai, kad praeityje aš buvau pasirinkęs alkoholį ir kitus narkotikus, dar ir dabar tebealina mano ir šeimos kasdieninį gyvenimą.

Pasakodamas savo gyvenimo istoriją ir pateikdamas šias žinias, aš tikiuosi, kad kiti nepasirinks alkoholio, narkotikų kelio. Kurį buvau pasirinkęs aš. Tai neišsipildžiusios svajonės, sužlugusi karjera...

Pats geriausias narkotikų vartojimo būdas - visiškai jų atsisakyti.
Per daug vertingas yra gyvenimas.

**Jeigu Jūs nemanote,
kad kiekviena diena yra brangi,
pamėginkite bent vienos jų netekti...**

Denas Deivis yra visoje šalyje žinomas lektorius, skaitęs paskaitas IDEA konferencijose ir daugelyje Ilinojaus bendruomenių